

V Mănăstirea „Sfinții Voievozi”

o fortăreață a Bărăganului

„Sfintii Voievozi” Monastery

a fortress in the Bărăgan Plain

Ianache Caragea își va înzestra ctitoria cu numeroase surse de venit, provenite în special din exploatarea pământului. În anul 1632, pe fondul unei reacții naționale antigrecești, la domnia Țării Românești ajunge Matei Basarab, care-i ia locul lui Radu Iliș, și acesta înrudit cu familia Grama. Matei Basarab îi confiscă lui Ianache toate moșiile, inclusiv Mănăstirea Slobozia. La puțin timp, aflat pe patul de moarte, în Moldova, Ianache închină Mănăstirea "Sfinții Voievozi" Mănăstirii Dohiariu, de la Muntele Athos. Deși domnitorul a confiscat lui Ianache Caragea mănăstirea de la Slobozia, el nu i-a putut confisca și calitatea de ctitor. Or, tradiția țării spunea că doar un ctitor poate să închine o mănăstire. De aceea, în iulie 1633, domnitorul român recunoaște închinarea făcută de Ianache la Mănăstirea Dohiariu. Mai mult, Matei Basarab va rezidi din temelie mănăstirea, înzestrând-o și cu un puternic zid de apărare, și o va reînchina la Muntele Athos, legându-și astfel numele de ctitor de cel al "hicleanului" Ianache Caragea.

"...am ajuns într-un sat (primul de când am plecat din Brăila), numit Slobozia, care are o mănăstire și biserică grecească". Asta rețin doi călători scoțieni, Andrew Bonar și R.M. McCheyne, care trec, în anul 1839, prin Slobozia. Și astăzi, nu vom găsi călător care să nu observe, la trecerea prin orașul nostru, cel mai important monument al Bărăganului, Mănăstirea "Sfinții Voievozi". Înconjurată cu un impozant zid și turnuri de apărare, de câteva secole, mănăstirea străjuiește drumurile comerciale ce străbat județul Ialomița, fiind martora a numeroase evenimente importante din istoria națională și universală.

Prima mențiune despre mănăstire datează din martie 1615, atunci când într-un hrisov este amintit "Popa Ștefan de la sfânta mănăstire ot Slobozia lui Ianache". Așadar, la mai puțin de un an de la atestarea scrisă a satului Slobozia, în localitate va lua ființă și un sfânt lăcaș. Atât așezarea, cât și mănăstirea se datorează fostului mare postelnic al Moldovei, Ianache Caragea.

Ianache, fiul lui Dumitrașcu Caragea, este cunoscut mai mult drept "...nepotul cinstitului domn Scarlat din Constantinopol...", așa cum se prezintă, de altfel, în inscripția de la o altă ctitorie a sa, biserica Sf. Sava din Iași. Acesta din urmă, Scarlat Grama (sau Saigiul), era un negustor bogat, furnizor al curții sultanului, ajungând astfel un personaj deosebit de influent la Istanbul, în prima jumătate a secolului al XVII-lea, creditând pe majoritatea înalților funcționari otomani, dar și pe candidații la tronurile țărilor române.

“...we arrived in a village (the first since we left Brăila), called Slobozia, which has a monastery and a Greek church”. This is what two Scottish travelers, Andrew Bonar and R.M. McCheyne, note on going through Slobozia in 1839. Even today, no traveler can fail to notice, on passing through our town, the most important monument of the Bărăgan Plain, the “Sfinții Voievozi” (“Holy Voivodes”) Monastery. Surrounded by an impressive wall and defense towers, for a few centuries the monastery has stood as a guard for the commercial roads that go across Ialomița County, witnessing numerous important events of the national and universal history.

The first mention of the monastery dates since March 1615, when a chronicle reminds of “Father Ștefan from the holy monastery of Slobozia of Ianache”. So, less than one year after the first documented mention of the village of Slobozia, in the locality will start to function as well a holy monastery. Both the locality and the monastery owe their existence to the former great court marshal of Moldova, Ianache Caragea.

Ianache, the son of Dumitrașcu Caragea, is known rather as “...the nephew of the honest reigning prince Scarlat of Constantinopol...”, as he actually introduces himself through the inscription from another monument that he founded, namely the “Saint Sava” Church from Iași. The latter, Scarlat Grama (or Saigiul), was a rich merchant, a provider of the sultan's court, and had become in this way a very influent character in Istanbul, during the first half of the 17th century, crediting most of the Ottoman high officials, and also the candidates to the throne of the Romanian Countries.

Ianache Caragea will endow his monastery with numerous sources of revenue, coming mostly from the exploitation of the land. In 1632, on the background of a national anti-Greek reaction, on the throne of Wallachia arrives Matei Basarab, who replaces Radu Iliș, who was also a relative of the Grama family. Matei Basarab confiscates all the estates of Ianache, including the monastery from Slobozia. Soon after that, on his deathbed, in Moldova, Ianache dedicates the “Holy Voivodes” Monastery to the Dohiariu Monastery from Mount Athos. Though the reigning prince confiscated Ianache Caragea's monastery, he was not able to confiscate his quality of founder.

Or, the country's tradition admitted that only a founder could dedicate a monastery. That is why, in July 1633, the Romanian ruler recognizes the dedication made by Ianache to the Dohiariu Monastery. Moreover, Matei Basarab will rebuild the monastery from its foundations, surrounding it with a strong defense wall as well, and will re-dedicate it to the Mount Athos, linking his name, in this way, as a founder, to the name of the “sly” Ianache Caragea. This was a step towards his reconciliation with the numerous branches of the Grama family, which caused him great troubles in Istanbul. Such a gesture was not supposed to go unnoticed; it had to get to the ears of the “friends” from Istanbul. This explains the historical tradition on the sanctification of the “Holy Voivodes” Monastery of Slobozia, according to which, in 1634, on the consecration of this cult place participated the ruler of Wallachia himself, namely Matei Basarab, the reigning princess Elena, the patriarch from Constantinople and 500 priests.

În acest fel, el făcea un pas spre reconcilierea cu numeroasele ramuri ale familiei Grama, care-i provocau mari probleme la Istanbul. Un asemenea gest nu trebuia să rămână neobservat, trebuia să ajungă la urechile “prietenilor” din Istanbul. Așa se explică tradiția istorică despre sfințirea Mănăstirii “Sfinții Voievozi” din Slobozia, conform căreia, în anul 1634, la târnosirea lăcașului au participat însuși domnul Țării Românești, Matei Basarab, doamna Elena, patriarhul de la Constantinopol și 500 de preoți.

Interesul domnitorului pentru mănăstirea din Slobozia era dictat și de alte rațiuni. Se știe că Țara Românească, aflată sub dominație otomană, pierduse cetățile de la Dunăre (Severin, Turnu, Giurgiu) și nu avea voie de la Poartă să construiască cetăți de apărare, din care să se poată opune trupelor otomane. Matei Basarab a găsit soluția de a trece peste această dispoziție, construind mănăstiri fortificate, adevărate cetăți de refugiu și de apărare.

Așa se face că numeroase ctitorii ale epocii lui Matei Basarab au fost întărite cu ziduri înalte de circa 6-7 m și prevăzute cu turnuri de colț și cu metereze, care dovedeau în chip limpede rolul lor de puncte fortificate, de apărare a țării, îndeosebi în părțile cele mai amenințate pe acea vreme: spre Dunăre (Căldărușani, Negoești, Sadova, Brâncoveni, Strehaia), spre Moldova (Brebău, Măxineni), în jurul capitalei (Plumbuita, Căldărușani, Plătărești, Negoești).

Un rol important în acest sistem defensiv l-a jucat Mănăstirea “Sfinții Voievozi” din Slobozia lui Ianache. Încă din 1630, domnitorul Leon Tomșa sesiza poziția strategică a Sloboziei. El acorda scutiri de la dările domnești pentru locuitorii de aici, în schimbul serviciilor de pază (“să fie pentru paza țării în acea parte”).

Analiza poziției geografice ocupate de Slobozia ne demonstrează că domnitorul nu putea neglija mănăstirea de pe râul Ialomița. Sunt îndeplinite toate condițiile programului său defensiv. În primul rând, aici se încrucișau două mari drumuri comerciale — cel care venea de la Târgoviște, București-Brașov spre Orașul de Floci și de aici la Marea Neagră, cu cel care venea de la Galați-Brăila spre Călărași-Silistra.

O altă condiție ne este dezvăluită de Paul de Alep, un călător străin ce vizitează Slobozia în 1658: “mănăstirea este înconjurată cu ziduri mari de piatră, ca un castel, fiind numai la o zi depărtare de Silistra”. Fortificațiile sunt asociate, deci, cu apropierea de Imperiul Otoman, cu cetățile acestuia de la Dunăre, Silistra și Hârșova.

Configurația reliefului conferea mănăstirii rațiuni defensive suplimentare. Paul de Alep ne spune că, în fața Sloboziei, Ialomița “ajunge ca o mare sau ca un lac întins datorită multelor râuri care se varsă în el”.

Harta militară austriacă a lui Specht, de la 1790-1791, ne oferă alte informații despre acest aspect. Satul Slobozia este arătat ca o așezare de tip adunat, foarte compactă, bine delimitată, înconjurată poate cu șanț, organizată în jurul incintei fortificate a mănăstirii.

Întreg ansamblul acestei așezări se situează pe intersecția drumurilor importante ale zonei, de tranzit sau locale, acolo unde trebuie să se traverseze apa Ialomiței.

🇬🇧 The reigning prince's interest for the monastery from Slobozia was dictated as well by other reasons. As we know, Wallachia, which was then under Ottoman domination, had lost its fortresses from the Danube (Severin, Turnu, Giurgiu) and the Porte did not allow it to build any strongholds, from where it could have defended itself against the Ottoman troops. Matei Basarab found a solution to get over this order, building fortified monasteries, true fortresses serving for defense and refuge.

This is why many of the monasteries founded during the epoch of Matei Basarab were consolidated with 6-7 m high walls and endowed with corner towers and circumvallation, which obviously proves their role of fortresses meant to defend the country, especially its most vulnerable areas during those times: towards the Danube (Căldărușani, Negoești, Sadova, Brâncoveni, Strehaia), towards Moldova (Brehu, Măxineni), around the capital (Plumbuita, Căldărușani, Plătărești, Negoești).

The „Holy Voivodes” Monastery from the Slobozia of Ianache played an important role in this defense system. Even since 1630, the reigning prince Leon Tomșa seized the strategic position of Slobozia. He granted tax exemptions to the inhabitants of this place, in exchange for their defense services (*“let them be there for the defense of the country in that direction”*).

The analysis of the geographic position occupied by Slobozia proves that the reigning prince could not have neglected the monastery situated on Ialomița River. It met all the conditions of his defense program. First, here is a crossroads of two important commercial roads, the one coming from Târgoviște, București-Brașov and going to Orașul de Floci and from there to the Black Sea with the road coming from Galați-Brăila and going on to Călărași-Silistra.

Paul de Alep, a foreign traveler who visited Slobozia in 1658, discloses another favorable condition: *“the monastery is surrounded by great stone walls, like a castle, being just a day away from Silistra”*. The fortifications are associated, therefore, with the closeness to the Ottoman Empire, to its strongholds from the Danube, Silistra and Hârșova.

The configuration of the relief conferred the monastery supplementary defensive advantages. Paul de Alep mentions that, in front of Slobozia, Ialomița *“becomes like a sea or like a large lake because of the many rivers that discharge their waters in it”*.

The military Austrian map of Specht, from 1790-1791, provides other pieces of information on this aspect. The village of Slobozia is shown as a gathered, very compact and well-delimited settlement, probably surrounded by a ditch, organized around the fortified precincts of the monastery.

The entire community is situated on the crossroads of the important commercial roads of this area, be they transit or local, at the place where one has to cross the water of the Ialomița River.

As an important characteristic, we can remark the fact that the Monastery from Slobozia and the settlement around it are situated on an island-like piece of land, situated in-between the spread branches of Ialomița River. In front, the monastery and the village are protected by one more rivulet, also part of Ialomița, called Crivaia, the area between them being marked as floodable land, being a mire.

Colecția
„Florin Floreanu”

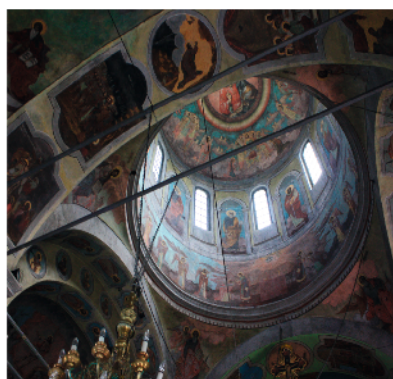

Tradiția reține și un alt episod legat de mănăstire (probabil, o confuzie cu momentul descris de Langeron). În pronaosul bisericii există un scurt istoric al mănăstirii, realizat de preotul Radu Stan, în anul 1864, inserat în tabloul votiv, pe care sunt zugrăviți ctitorii Matei Basarab și Ianache Caragea. Aflăm că “*arhimandritul Gavriil...la anul 1820, în timpul zaverii lui Tudor Vladimirescu, au avut 10 arnăuși înarmați, care s-au bătut cu 300 de turci, iar noaptea au fugit cu toți locuitorii acestei comuni ce erau în număr de 50 (...) venind turcii în mănăstire, pe care au jefuit-o, tăind și capul economului, lăsat de Gavriil fugit la Brașov.*”

Până târziu, în secolul al XIX-lea, mănăstirea și-a îndeplinit, astfel, funcțiile militare cu care a fost investită de domnitorul-ctitor.

De-a lungul timpului, Mănăstirea “Sfinții Voievozi” a beneficiat de numeroase danii domnești și boierești. După ce Ianache Caragea a înzestrat mănăstirea cu un nucleu solid de moșii, Matei Basarab a continuat să întărească lăcașul cu moșii sau alte privilegii. Urmașii lui Matei Basarab nu se vor lăsa mai prejos, astfel încât, în anul 1709, Constantin Brâncoveanu atestă într-un hrisov averea înfloritoare a mănăstirii, ce consta în 23 de moșii, un loc de casă în București, mai multe vie, dreptul de a comercializa sare de la oena Ghitioara. De asemenea, mănăstirea stăpânea ca metocuri schiturile Apostolache (jud. Prahova) și Cuiburi (jud. Ialomița). Acesta din urmă intră în stăpânirea călugărilor de la Slobozia în anii 1726-1728, când jupâneasa Stana, din neamul Doiceștilor, a dat și a închinat la sfânta mănăstire schitul Cuiburile “*cu pădurea până în matca Ialomiței; și via și cu tot pometul (...) și moșia Slăvicăi de jos stâneni 400; din hotar în hotar*”. Schitul se afla, așadar, lângă Slobozia, peste Ialomița. Biserica de la Cuiburi funcționa încă pe la 1831, în schimb, pe la 1916 nu mai găsim nici o urmă a lăcașului.

Ca o caracteristică importantă, se desprinde faptul că Mănăstirea Slobozia și așezarea din jurul ei se situează pe o limbă insulară de teren cuprinsă între firele împărțite ale apei Ialomiței. În față, mănăstirea și satul se arată protejate de încă un alt fir de apă, mai îndepărtat, desprins tot din Ialomița, numit Crivaia, aria dintre ele fiind marcată ca un teren inundabil, zonă de rovină.

Dincolo de Ialomița, malul abrupt, format de cornișa terasei de câmpie, constituia și el un adăpost real al așezării și un dificil obstacol în calea răufăcătorilor.

Avantajele strategice oferite de mănăstire vor fi valorificate din plin în timpul războaielor ruso-turce din secolele XVIII-XIX, când toți beligeranții au urmărit sistematic să-și impună controlul asupra singurei fortificații din Bărăgan. Astfel, în 1807, mănăstirea, asediată de turci, este descrisă de generalul Langeron, francez emigrat, intrat în armata rusă, ca o cetate “*cu ziduri solide și groase, cu neputință de escaladat. Are o singură poartă făcută din bârne groase, ferecate...*”. Cinci soldați ruși, ajutați de patru bulgari înarmați, reușesc să respingă atacul turcilor. Ei “*...au tras multe focuri de armă prin ferestrele turnului și prin găurile din zid. Turcii, neputând sili această imensă garnizoană să se predea, au vrut să dea foc porții. Bulgarii neavând destulă apă, au stins focul cu vin. S-au bătut toată noaptea trăgând focuri de pușcă, și, în zorii zilei, turcii, crezând că mai era încă multă lume în mănăstire și că vor sosi curând ajutoare, s-au retras lăsând pe loc treizeci de morți (...). Acești nouă viteji au ucis sau rănit aproape o sută de oameni de ai turcilor și nici unul din ei nu a fost rănit*”.

🇬🇧 Beyond Ialomița, the abrupt slope, formed by the cornice of the plain terrace, was as well a real shelter for this settlement and a difficult obstacle in the way of the wrongdoers.

The strategic advantages provided by the monastery will be fully valorized during the Russian-Turkish wars of the 18th-19th centuries, when all the belligerents systematically tried to impose their control over the only stronghold of the Bărăgan Plain. So, in 1807, the monastery, under Turkish siege, is described by the general Langeron, a French emigrant, who had joined the Russian army, as a fortress *"with thick and solid walls, impossible to climb over. It has only one gate, made of thick beams bound together..."*. Five Russian soldiers, helped by four armed Bulgarians, manage to push back the Turks' attack. They *"... fired a lot through the tower's windows and through the holes in the walls. The Turks, as they were unable to force this huge garrison to surrender, wanted to set the gate on fire. As the Bulgarians did not have enough water, they turned the fire off with wine. They battled all night, firing their guns, and, at dawn, the Turks, thinking that there were still many people in the monastery, and these people would soon receive help, withdrew leaving behind 30 dead (...). These 9 brave fighters killed or wounded almost 100 people of the Turks' army and none of them got wounded among themselves"*.

The tradition records as well another episode related to the monastery (probably, a confusion with the moment described by Langeron). In the pronaos of the church there is a short historical background of the monastery, achieved by the priest Radu Stan, in 1864, inserted in the votive painting, in which there are the figures of the founders Matei Basarab and Ianache Caragea. We find out that *"the archimandrite Gavriil...in 1820, during the revolt of Tudor Vladimirescu, had ten armed guards who fought 300 Turks, and during the night, they ran away with all the inhabitants of this commune, who were 50 (...) and as the Turks entered the monastery, they plundered it and they cut off the administrator's head, whom Gavriil had left behind when he ran away to Brașov."*

Until late in the 19th century, the monastery accomplished, like this, the military functions entrusted to it by its founder-reigning prince.

In time, the "Holy Voivodes" Monastery benefited of numerous princely and noble gifts. After being endowed by Ianache Caragea with a solid core of estates, it continued to be strengthened by Matei Basarab with estates and other privileges. The followers of Matei Basarab will continue this tradition, so that in 1709, Constantin Brâncoveanu attested in a document the monastery's flourishing fortune, which consisted in 23 estates, a place for a house in Bucharest, several vineyards, the right to sell salt from the Ghitioara salt mine.

Bogățiile mănăstirilor închinat nu puteau scăpa atenției autorităților. Dacă în secolul al XVII-lea veniturile mănăstirilor erau destinate locurilor sfinte și nevoilor locale, în timpul fanarioților apare un al treilea destinatar: domnia. O statistică realizată pentru acea perioadă ne arată că domnia primea aproximativ 42% din veniturile unei mănăstiri închinat, nevoilor locale le erau destinate 49%, iar locurilor sfinte doar 9%.

Interesul domniei pentru aceste venituri este demonstrat și de măsura luată de Constantin Mavrocordat, care introduce un sistem de control al averilor mănăstirilor închinat. Pentru Mănăstirea Slobozia s-a păstrat situația financiară din anii 1738-1740, potrivit căreia veniturile totale însumau 7532 taleri, iar cheltuielile totale 2804 taleri, din care 705 taleri erau cheltuieli pentru mănăstire, iar 2099 taleri redevență pentru domn.

Observăm că locurile sfinte nu primesc nici un ban, deși mănăstirea rămâne cu un excedent financiar important. Este un fenomen răspândit în acea perioadă printre mănăstirile închinat. Frații Tunusli (*Istoria Țerii Românești*, 1863) descriau astfel acest obicei: "Acestea sub cuvânt că au căzut în datorii grele, au încetat de a mai milui pe sărmani și de a păzi legăturile fundatorilor; încât nu mai trimiteau nici un ajutor".

Uneori fenomenul era încurajat de autorități. Între anii 1809-1813, Divanul a hotărât ca veniturile ce urmau să fie trimise locurilor sfinte să rămână la mitropolie pentru cheltuielile făcute în vremea ocupației turcești și rusești.

Situația descrisă mai sus crea o situație tensionată între mănăstire și superiori de la Dochiariu. Unul din registrele financiare de la Muntele Athos, care consemnează "Chiria anuală de la igumenul mănăstirii Slobozia Laurențiu și de la Simion: 1777-1784", scoate în evidență bănuiele și lipsa de încredere față de egumenul mănăstirii, dar și "o lume de tocmeli aprige și adesea răfuiele pe seama daniilor bătrânilor noștri voievozi".

Desele războaie și-au lăsat amprenta asupra mănăstirii. În anul 1814 aflăm că mănăstirea era stricată.

Între timp, în 1812, Gavriil de Smirna devine egumen al mănăstirii și joacă un rol deosebit de important în istoria acestui lăcaș. Păstoria sa va fi întreruptă de revoluția lui Tudor Vladimirescu, atunci când se refugiază la Brașov. Exilul său se va prelungi din cauza politicii antigrecești a noilor domnitori pămâneni. În aprilie 1822, două delegații boierești, din Moldova și Țara Românească, înaintau Porții doleanțele naționale. Muntenii cereau, printre altele, "cărmuirea mănăstirilor închinat să se dea pământenilor". Cererea fiind acceptată de puterea suzerană, înregistrăm schimbări masive de egumeni în țară, inclusiv la Mănăstirea "Sfinții Voievozi" din Slobozia. Noul egumen, Chesarie, descrie foarte plastic aceste schimbări într-o însemnare din 15 iulie 1825, pe care o găsim într-o *Evanghelie* ce a aparținut mănăstirii: "...Am dres și o am legat (evanghelia-n.n.)...în zilele prea luminatului nostru Domn, Grigorie Dimitrie Ghica voevod, carele ca un domn pământean, cu ferman împărătesc luând pă Greci din toate dregătoriile bisericești și politicești ...și orânduind tot pământeni dintr'această țară la toate dregătoriile, am fost orânduind și eu la această sfântă mănăstire Slobozia igumen, din pământeni făcându-mă și eu fiu adevărat al sfintei mănăstiri Dohiiarion dela Sfetagora, unde este închinată această mănăstire Slobozia și spre a fi știut am însemnat chiar eu însumi cu mâna mea ca să se pomenească, și m'am iscălit Kesarie igumen Slobozii, căci mâna fiind din pământ stricacios va putrezi, iar scrisoarea va rămânea în veci, cât va ținea această sfântă carte și oricâți preoți veți fi slujitori la această sfântă biserică, văzând această însemnare a mea ca niște pământeni, și de un neam cu mine, vă rog să mă pomeneți și pă mine păcătosul la toate slujbele liturghii...". Observăm că egumenul apelează la conștiința de neam a viitorilor slujbași ai bisericii pentru a fi pomenit și nu la obligațiile creștinești ale acestora. Este și aceasta o dovadă a puternicilor tensiuni politice dintre greci și români, care se manifestau pe plan internațional și care, cu siguranță, erau cunoscute de Chesarie.

At the same time, the monastery owned, as succursal monasteries, the small and secluded convents of Apostolache (Prahova County) and of Cuiburi (Ialomița County).

The latter becomes part of the properties of the monks from Slobozia in 1726-1728, when the titled lady Stana, from the Doicescus' lineage gave and committed the convent of Cuiburile to the holy monastery “*with the forest up to the water of Ialomița; and the vineyard and all the fruit bearing trees (...) and the estate of Slăvica de jos of about 400 fathoms; from one end to the other*”. The convent was near Slobozia, over the Ialomița River. The church from Cuiburi still functioned by 1831, yet around 1916 we find no more trace of this cult place.

The riches of the dedicated monasteries could not have gone unnoticed in the eyes of the authorities. If during the 17th century, the monasteries' revenues were destined for the holy places and the local needs, during the time of the rulers from Fanar there appears a third addressee: the reign. A statistics achieved for that period shows that the reign received about 42% of the revenues of a dedicated monastery, while 49% were meant to cover

the local needs and only 9% were destined for the holy places.

The reign's interest in these revenues is demonstrated as well by the measure taken by Constantin Mavrocordat, who introduced a control system concerning the belongings of the dedicated monasteries. For the Monastery of Slobozia, the record of the financial situation of the years 1738-1740, according to which the total revenues amounted to 7532 thalers, and the total expenses to 2804 thalers, out of which 705 thalers were expenses for the monastery, and 2099 thalers were the ruler's due.

We can see that the holy places receive no money at all, though the monastery remains with a significant financial surplus. It is a widely spread phenomenon largely encountered during the respective period among the dedicated monasteries. The Tunusli brothers (*Istoria Țerii Românești / The History of Wallachia*, 1863) described this custom as follows: “*Invoking as a reason the fact that they had serious debts, they ceased to give charity to the poor and to respect the founder's promises, and so they no longer sent any help*”.

Sometimes the phenomenon was encouraged by the authorities. Between 1809 and 1813, the Divan decided that the revenues that were to be sent to the holy places would remain at the metropolitan church for the expenses made during the Turkish and Russian occupancy.

The situation described above created a tense situation between the monastery and its superiors from Dochiariu. One of the financial records from Mount Athos, which mentions the “yearly payment from the Father Superior of the monastery of Slobozia, Laurențiu, and from Simion: 1777-1784”, highlights the suspicions and lack of trust towards the Father Superior and also a “world of tough haggling and current disputes over the donations of our old voivodes”.

The current wars left their imprint on the monastery. In 1814 we find out that the monastery was out of order.

In the meantime, in 1812, Gavriil de Smirna becomes Father Superior in this monastery and he plays a very important role in the history of this cult place. His service will be interrupted by Tudor Vladimirescu's Revolution, when he takes refuge in Brașov. His exile will take more time than he expected because of the new local rulers' anti-Greek policy. In April 1822, two boyard delegations, from Moldova and Wallachia, submitted the national complaints to the Porte. The Wallachians requested, among others, that “*the direction of the dedicated monasteries should be given to the local people*”. The request being accepted by the suzerain power, we record massive changes of Fathers Superiors throughout the country, including at the “Holy Voivodes” Monastery from Slobozia. The new Father Superior, Chesarie, describes these changes very suggestively in a

În decembrie 1827, era citit în divanul muntean firmanul prin care Sfintele Locuri erau reintegrate în cârmuirea mănăstirilor închinat, prin călugări greci trimiși de la aceste locuri.

Scurtul istoric al mănăstirii, inserat în tabloul votiv (amintit mai sus), ne spune că Gavriil de Smirna rămâne la Brașov până la 1836. Este o dată, evident, eronată. Pomelnicul, realizat de Gavriil pe o scândură de stejar, poartă data de 1831. Parcă răspundând îngrijorării lui Chesarie, egumenul nu-l trece pe acesta în pomelnic.

În anii ce urmează, Gavriil Slobozeanul (cum se numește uneori) depune eforturi susținute pentru refacerea mănăstirii. În 1836, el încheie refacerea clopotniței, așa cum arată pisania de deasupra intrării, dar și a zidului mănăstirii.

La 11 ianuarie 1838 se petrece un puternic cutremur, estimat la cca. 6,3-6,8 grade pe scara Richter. Un raport întocmit pentru Ocârmuirea județului Ialomița ne prezintă stricăciunile făcute de cutremur: s-a dărâmat un turn din cele două, s-a prăbușit cula de la egumenie, s-a stricat tencuiala, un policandru nou și sfeșnicele cele mari, "...și norocu că au fost sfânta biserică legată cu fier de jur împrejur dar putea să facă mai mare stricăciune."

Totuși, din pisania bisericii aflăm că *"Biserica Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil pe care întâi a zidit-o Matei Basarab Voevod pe Slobozia Postelnicului Ianache Caragea la anul 1634. Dar căzând de cutremur, acum cum se vede și cu podoabă, și cu măreție, arhimandritul și egumenul Gavriil din Smirna a înălțat-o din temelie. Domnind Gheorghe Dimitrie Bibescu, păstorind Neofit mitropolitul la anul 1842."*

Ce a însemnat *"refacerea bisericii din temelie"*? Teresa Sinigalia presupune că această biserică monumentală ca proporții este doar o construcție restaurată, căreia i s-au adăugat turnulețele laterale și spațiul îngust dintre ele. Dimensiunile, proporțiile, compartimentarea interioară, ușor de reconstituit, ritmul golurilor de ferestre, asemănarea compozițională cu Negoieștii, pe care o sugerează și biserica, dar și comparația cu cea de la Plătărești, par a indica un monument mai vechi.

Specialiștii de la Muzeul Județean Ialomița contestă categoric această opinie, deoarece, pe baza unor informații preliminare, ei apreciază că biserica a fost, într-adevăr, **refăcută** din temelie la

anul 1842. Dovada sigură nu o pot aduce decât serioase cercetări arheologice și de arhitectură.

Gavriil de Smirna reface doar biserica, nu și celelalte construcții din curtea mănăstirii. *Catagrafia* din 1854 ne arată că tencuiala clopotniței era stricată, toate încăperile mănăstirii erau învelite cu șindrilă veche, iar anumite încăperi —dărăpănate.

Rămâne cert că Gavriil de Smirna este considerat al treilea ctitor al mănăstirii. Piatra sa de mormânt ne arată că s-a stins la 30 octombrie 1854.

Lui Gavriil de Smirna îi urmează egumenul Evghenie de Mitilene, cel care se confruntă cu uriașa dorință a societății românești de secularizare a averilor mănăstirilor închinat.

La 13 decembrie 1863, guvernul prezintă Camerei, într-un moment tensionat pe plan internațional, proiectul de lege al secularizării, care e votat în mijlocul unei însuflețiri cvasiunanime: 93 voturi pentru și 3 contra.

Proiectul de lege prevede, în articolul întâi: *"Toate averile mănăstirești din România sunt și rămân averi ale Statului"*. Actul secularizării era concluzia firească și necesară a unui proces care începuse cu decenii înainte, dar care, în timpul domniei lui Cuza și, în special, în ultimul an, 1863, se intensificase. Opinia publică românească era complet pregătită și perfect solidară cu guvernul și cu domnul țării. Teritoriul secularizat atingea 25,26% din teritoriul țării.

Populația ialomițeană a întâmpinat cu o uriașă bucurie această lege. În județ, 48 de proprietăți aparțineau mănăstirilor închinat, iar alte 35 —mănăstirilor neînchinat.

Mănăstirea "Sf. Voievozi" stăpânea, la rândul ei, 13 moșii și 2 metoace (Apostolache, în Buzău, și Cuiburile, în Ialomița).

În semn de recunoștință *"către Măria sa Domnitorul și onor Camera Legiuitoare pentru marele și patrioticul act săvârșit în ziua de 13 decembrie..."*, locuitorii Sloboziei au oferit, în ianuarie 1864, sume de bani pentru cumpărarea unui tun destinat armatei române.

O însemnare, din 5 iulie 1864, ne arată că *"a plecat spre sfântul munte Arhimandritul Evghenie din Mitilene..."*. În urma secularizării, Mănăstirea "Sf. Voievozi" din Slobozia a fost transformată în biserică de mir, iar călugării, lipsiți de mijloace de trai, au plecat sau au fost transferați la alte mănăstiri din țară.

🇬🇧 note from July 15, 1825, which we found in an *Evangel* that belonged to the monastery: “...We repaired it and bound it [the *Evangel*] ...in the days of our very enlightened Ruler, Grigorie Dimitrie Ghica voivode, who, in his quality of local ruler, by princely order took the Greeks away from all their churchly or political positions ...and established only local people for all these positions, and appointed me as Father Superior of this Holy Monastery of Slobozia, turning me from a local man into a true son of the holy monastery of Dohiarion from Sfetagora, to which this holy monastery of Slobozia is dedicated and for this thing to be known I have put this down with my own hand for remembrance and I signed, Kesarie Father Superior of Slobozia, as my hand, being made of perishing earth will rot, and the letter will remain forever, for as long as this holy book is preserved, and, as many as there may be priests of this holy church, seeing this note of mine, and being of the same place and nation like me, please remember me the sinner in the diptych of all the services of the Holy Liturgy...”. We notice that the Father Superior appeals to the national conscience of the future servants of the church, in order to be remembered, and not to their Christian duties. It is as well a proof of the strong political tensions between the Greeks and the Romanians, which were present internationally and were certainly known by Chesarie.

In December 1827, in the Wallachian Divan was read the firman by which the Holy Places were reintegrated in the direction of the dedicated monasteries, by means of the Greek monks sent from these places.

The short historical background of the monastery, inserted in the votive painting (mentioned above) tells that Gavriil de Smirna remains in Braşov until

1836. It is obviously an erroneous date. The diptych, made by Gavriil on an oak plank, bears the date of 1831. As if answering Chesarie's worries, the Father Superior does not mention him in the diptych.

During the years to come, Gavriil Slobozeanul (as he is sometimes called) makes continuous efforts to repair the monastery. In 1836, he finishes the repairs of the steeple, as the inscription above the entrance shows, and also of the monastery wall.

On January 11, 1838, a strong earthquake, estimated at around 6.3-6.8 degrees on the Richter scale takes place. A report written for the Administration of Ialomiţa County presents the damages caused by the earthquake: one of the two steeples fell down, the tower of the Father Superior's dwelling fell down, the plaster was broken, as well as a new candelabrum and the big candlesticks, “...and luckily the holy church was strengthened with iron all around, otherwise the damage could have been greater.”

However, from the founding inscription of the Church we find out that: “The Church of the Holy Archangels Michael and Gabriel was first built by Matei Basarab Voivode in the Slobozia of the great court marshal Ianache Caragea in 1634. But being destroyed by the earthquake, as one can see, with ornaments and splendor, the archimandrite and Father Superior Gavriil of Smyrna **rebuilt it from foundation**. During the reign of Gheorghe Dimitrie Bibescu, and under the metropolitan bishop Neofit in 1842.”

What did the “rebuilding of the church from foundation” mean? Teresa Sinigalia supposes that this monumental church is just a restored building, to which the lateral steeples and the narrow area between them were added. The dimensions, the proportions, the inner compartments, easy to reconstitute, the rhythm of the windows, the compositional similarity to the Negoieşti, which the church suggests as well, and also the comparison to the church from Plătăreşti, seem to indicate an older monument.

Lipsită de importante mijloace de întreținere, construcția va cunoaște o degradare rapidă. În august 1877, când se încearcă mutarea capitalei județului la Slobozia, prefectura cere primarului Sloboziei să repare *“zidul mănăstirii care va servi ca arestu pentru arestanți...”*. O fotografie a mănăstirii de la începutul secolului, ne arată că degradarea zidului a continuat, în special pe latura sudică, unde o jumătate a acestuia lipsește cu desăvârșire.

În 1916 chiliile și casa egumenească, cu două rânduri, se aflau în ruină. Starea de ruină se va menține și în anii regimului comunist, când, totuși, se vor lua anumite măsuri de refacere a celui mai important monument istoric din Slobozia. De exemplu, între anii 1969 – 1975 autoritățile vor reface zidul înconjurător, iar între anii 1977-1979 se va repara clopotnița, care a avut de suferit în timpul cutremurului din 1977.

În anii de după 1990, suflul înnoitor care a cuprins întreaga țară, avea să aducă raze de lumină și peste biserica Sfinții Voievozi. Prin hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, din toamna anului 1993, pentru această parte a țării, cuprinzând județele Ialomița și Călărași, a fost înființată Episcopia Sloboziei și Călărașilor, cu sediul la Slobozia.

La 6 februarie 1994, biserica “Sfinții Voievozi” și întreaga suflare a Sloboziei aveau să asiste la evenimentul instalării primului episcop al Sloboziei și Călărașilor—Nifon. Vechea ctitorie voievodală primea sub acoperișul său un sobor numeros de ierarhi ai bisericii, în frunte cu patriarhul României, Teoctist, la fel ca în vremurile de demult, când la sfințirea mănăstirii a fost prezent Matei Basarab și patriarhul Constantinopolului.

Printre primele măsuri luate de noul ierarh, datorită căruia biserica Sfinții Voievozi a devenit

catedrală episcopală, au fost acelea de restaurare atentă și competentă a acestui monument istoric, pentru a i se reda strălucirea cea dintâi. Între anii 1995-1997, o echipă de pictori restauratori din partea Ministerului Culturii au ostenit pentru scoaterea la lumină a chipului luminos al bisericii, sfântul lăcaș revenind iarăși la strălucirea și frumusețea în care se cuvenea să fie. Paralel cu aceste lucrări, s-a început și reconstruirea chiliilor pe latura vestică, lângă clopotniță, în vederea reînființării așezământului mănăstiresc, ca o relegare a firului istoric vremelnice întrerupt și continuare a dorinței fierbinți a ctitorilor acestui sfânt lăcaș, care legau cu blestem și cu limbă de moarte, ca nimeni să nu schimbe “în veci de veci” dorința lor de a ființa aici o mănăstire.

În 1998 mănăstirea (de maici) era redeschisă. În 2004, în Slobozia, a fost inaugurată o nouă catedrală episcopală, astfel încât, în prezent, Mănăstirea “Sfinții Voievozi” are atribuții exclusiv monahale, așa cum a fost hărăzită de ctitori.

🇬🇧 The specialists from the County Museum from Ialomița categorically contest this opinion, because, based on some preliminary pieces of information, they consider that the church was truly **rebuilt** from foundation in 1842. A sure piece of evidence can only be brought by serious archeological and architectural researches.

Gavriil of Smyrna rebuilds only the church, not the other constructions from the yard of the monastery. *Catagrafia* of 1854 shows that the plaster of the steeple was out of order, all the monastery's rooms were covered with old shingle, and certain rooms were shattered.

It remains a fact that Gavriil of Smyrna is considered the third founder of the monastery. His tombstone shows that he died on October 30, 1854.

After Gavriil of Smyrna follows the Father Superior Evghenie of Mitilene, the one who has to face the strong desire of the Romanian society to secularize the fortunes of the dedicated monasteries.

On December 13, 1863 the Government presents to the Chamber of Deputies, during a tense international moment, the secularization law project, which is voted with a quasi-unanimous impetus: 93 votes for and 3 against.

The first article of the law project goes as follows: "All the fortunes of the *monasteries from Romania are and remain fortunes of the State*". The act of secularization was the natural and necessary conclusion of a process that had begun several decennia earlier, but which, during Cuza's reign, and especially during the last year, 1863, had grown in intensity. The Romanian public opinion was completely prepared and in perfect solidarity with the government and the ruler of the country. The secularized territory covered 25.26% of the land of the country.

The population from Ialomița rejoiced at the voting of this law. In the county, 48 properties belonged to the dedicated monasteries, and 35 more to non-dedicated monasteries.

The "Holy Voivodes" Monastery had in possession, in its turn, 13 estates and 2 small and secluded convents (Apostolache, in Buzău County, and Cuiburile, in Ialomița County).

To show their gratitude to "*His Highness the Ruling Prince and the honorable Legislative Chamber for their great and patriotic act carried out on December 13 ...*", the inhabitants of Slobozia offered, in January 1864, sums of money for the acquisition of a cannon meant for the Romanian army.

A note of July 5, 1864, shows that "*The Archimandrite Evghenie of Mitilene left for the Holy Mount...*". Following the secularization, the "Holy Voivodes" Monastery of Slobozia was turned into a myrrh church, and the monks, having no means for subsistence, left or were transferred to other monasteries from the country.

Lacking its former significant means of subsistence, the construction will degrade fast. In August 1877, when there were attempts to move the county capital to Slobozia, the prefect's office asked the mayor of Slobozia to repair "*the monastery wall that will serve as a prison for the people arrested...*". A photograph of the monastery dating from the beginning of the century shows that the degradation of the wall continued, especially southwards, where half of it is completely missing.

In 1916, the cells and the Father Superior's house, with two rows, were in ruin. The state of ruin will continue during the years of the communist regime, when, however, some measures are taken for the repairs of the most important historical monument of Slobozia. For example, between 1969 and 1975, the authorities will have the surrounding wall rebuilt, and between 1977 and 1979 the steeple that was damaged following the earthquake of 1977 is rebuilt.

During the years after 1990, the renewing breath that characterized the whole country was to bring rays of light as well onto the "Holy Voivodes" church. Following the decision of the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church of the autumn of 1993, for this area of the country, including the counties of Ialomița and Călărași, was created the Bishopric of Slobozia and Călărași, with its headquarters in Slobozia.

On February 6, 1994, the "Holy Voivodes" church and all the people of Slobozia assisted to the event of the appointment of the first bishop of Slobozia and Călărași — Nifon. The old cult place founded by the voivodes

of yore received under its roof a numerous group of priests and officials of the church, under the leadership of the Romanian patriarch Teoctist, just as long time ago, when at the consecration of the monastery were present Matei Basarab and the patriarch of Constantinople.

Some of the first measures taken by the new hierarchy, thanks to who the "Holy Voivodes" church became an episcopal cathedral, referred to the attentive and the competent restoration of this historical monument in order to restore it to its previous glamour. Between 1995 and 1997, a team of painters-restorers from the Ministry of Culture endeavored to bring to light the former bright face of the church, and the old cult place was restored to its initial brightness and beauty. In parallel to these works, the reconstruction of the cells westwards, near the steeple, began in order to reopen the monastery, to create a connection with the historical tradition interrupted for a while and to continue the ardent desire of the founders of this holy cult place who made a legacy "forever and ever" of their wish that a monastery should function here.

In 1998, the monastery (of nuns) was reopened. In 2004, in Slobozia, a new Episcopal Cathedral was inaugurated, so that, at present, the "Holy Voivodes" Monastery has exclusively monastic attributions, just as its founders intended.

